

## A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Patay József ügyvéd (cím) által képviselt név (cím) felperesnek, a dr. Magyar István ügyvéd (cím) által képviselt név (cím) alperes ellen, végrendelet érvényességének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 7.KP.630.576/2005/35. számú ítélete ellen az alperes részéről 36. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

### í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, a keresetet elutasítja.

Az alperes perköltség- és illetékfizetési kötelezettségét mellőzi.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 420.000 (Négyszázhuszezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 360.000 (Háromszázhatvanezer) forint kereseti és 360.000 (Háromszázhatvanezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### I n d o k o l á s

B.H.J.né (továbbiakban: örökhagyó) 1996. április 25. napján közjegyzői okiratba foglalt öröklési szerződést kötött az alperessel. Ebben az alperes kötelezettséget vállalt az örökhagyó tartására, ennek fejében pedig az örökhagyó a tulajdonába lévő 1.sz. lakása, valamint ingóságai örökösévé az alperest jelölte meg. 1997. június 13. napján az örökhagyó megvásárolta a volt társbérleti lakás további 21 m<sup>2</sup> - es részét, amelyre tekintettel a felek 1997. június 26. napján az öröklési szerződést akként módosították, hogy az örökhagyó az újabb ingatlan vonatkozásában is örökösévé tette az alperest.

Az örökhagyó 1999. március 24. napján keresetet terjesztett elő a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt, amelyben az alperessel kötött öröklési szerződés megszüntetését kérte, arra hivatkozással, hogy szerződésben vállalt kötelezettségét

nem teljesíti, részére az alperes édesanyja nyújtott részbeni tartást, de nem megfelelő mértékben.

1999. augusztus 13-án az örökhagyó közjegyzői okiratba foglalt végrendeletet alkotott, amelyben minden vagyona örököseként a felperest nevezte meg.

Az örökhagyó 2000. augusztus 10. napján elhunyt. Az örökhagyó utáni hagyatéki eljárásban a közjegyző a hagyatékot ideiglenes hatállyal az öröklési szerződés alapján az alperesnek adta át. A felperes fellebbezése folytán a Fővárosi Bíróság a közjegyző végzését helybenhagyta.

Az örökhagyó halálakor az öröklési szerződés megszüntetése iránti per még folyamatban volt, ezáltal az, az örökhagyó halála folytán félbeszakadt. A felperes ezt követően az 1999. augusztus 13. napján kelt végrendeletben foglaltak alapján a felperes jogutódjaként perbe lépett, amelyet a bíróság jogerős végzésével engedélyezett. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2003. november 20. napján hozott 22.P.87.537/2002/21. számú ítéletével az örökhagyó, valamint az alperes között létrejött és módosított öröklési szerződést megszüntette, rendelkezett a megfelelő kielégítés megtérítéséről. Az ítélet indokolásában utalt arra, hogy az alperes érvénytelenségi kifogást terjesztett elő a felperes javára szóló végrendelet vonatkozásában. Mivel a perben a felperes személyében bekövetkezett jogutódlásról a bíróság jogerős végzést hozott, a felperes javára szóló végrendelet csak külön perben, vagy viszontkeresettel támadható, ez azonban kifogással nem érvényesíthető. Az alperes bírói felhívás ellenére akként nyilatkozott, hogy pert külön nem kíván indítani, illetve viszontkeresetet előterjeszteni.

Az alperes fellebbezése folytán a Fővárosi Bíróság a 2004. október 27. napján hozott 43.Pf.23.252/2004/3. számú végzésével megállapította, hogy az örökhagyó halála folytán az eljárás félbeszakadása nem szűnt meg, ezért az iratokat azzal küldte vissza az elsőfokú bíróságnak, hogy a félbeszakadás után tett minden bírói intézkedés, - beleértve az elsőfokú ítélet meghozatalát is - valamint a felek perbeli cselekménye hatálytalan. A végzés indokolása szerint az alperes az eljárás során, valamint fellebbezésében is kifogásolta a felperesi jogutód perbelépését. Érvelése szerint az örökhagyó az alperessel kötött öröklési szerződéssel lekötött vagyonáról rendelkezett végrendeletében, ami erre tekintettel érvénytelen. A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság érvelésével, mely szerint az érvénytelenség kérdése csak külön perben bírálható el. A jogutódlás valószínűségéhez elegendő, ha az örökhagyó alakilag és tartalmilag érvényesnek látszó végrendeletét a jogutódként jelentkező személy a bíróságnak bemutatja, ez azonban nem irányadó arra az esetre, ha e végrendelet érvénytelenségére az ellenérdekű fél hivatkozik. A felperes nincs elzárva attól, hogy a végrendelet érvényességének megállapítása iránt pert indítson, amelyben elbírálásra kerülhetnek az alperes végrendeletre vonatkozó kifogásai.

A felperes a jelen perben előterjesztett keresetében annak megállapítását kérte, hogy az örökhagyó 1999. augusztus 13. napján közokiratba foglalt végrendelete érvényes, ezáltal a felperes mint végrendeleti örökös az alperes ellen az öröklési

szerződés megszüntetése iránti perbe jogutódként beléphet. Az elsőfokú bíróság felhívására a Pp. 123. §-ában foglalt feltételekkel összefüggésben utalt arra, hogy a megállapítási keresetet az előzményekre tekintettel terjeszti elő. Az örökhagyó még életében az alperes ellen az öröklési szerződés megszüntetése tárgyában pert indított, amely per halála folytán félbeszakadt. Ezt követően a perben eljáró bíróság a felperes jogutódkénti perbelépési kérelmének helyt adott, a pert folytatta, majd ítéletet hozott, amellyel az öröklési szerződést megszüntette. Az alperes fellebbezése folytán a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az eljárás félbeszakadása változatlanul fennáll, a felperes nincs elzárva attól, hogy az igényét megalapozó végrendelet érvényességének megállapítására pert indítson. A felperes álláspontja szerint a joggyakorlat a másodfokú bíróság álláspontjától eltérő, mert a hivatkozott számos eseti döntésből kitűnően az öröklési szerződés megszüntetésének kezdeményezése esetén az örökhagyó jogosult újabb végrendeletet tenni, ezáltal az örökhagyó halála miatt félbeszakadt eljárást a végrendeleti örökös jogutódként folytathatja. A felperest azonban az öröklési szerződés megszüntetése iránti perben hozott másodfokú végzés köti, ezáltal kénytelen volt a jelen pert megindítani, ezért jogai megóvása érdekében kéri a végrendelet érvényességének megállapítását.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint az örökhagyó felperes javára tett végrendelete érvénytelen, erre vonatkozóan az alábbi érvénytelenségi okokat jelölte meg:

1. Az örökhagyó a végrendelkezéskor gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen volt, mert az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzott (Ptk. 13. § (2) és (3) bekezdés).
2. Az alperessel kötött öröklési szerződésben az örökhagyó a végrendelet tárgyát képező hagyatékot már lekötötte, így a Ptk. 657. § (1) bekezdése szerint a szerződéssel lekötött vagyonról érvényesen nem rendelkezhetett.
3. Az örökhagyónak a végrendelet tételekor látása és hallása is gyenge, illetve rossz volt, rossz egészségi állapota folytán a közjegyzővel kommunikálni nem tudott és nem tudta kifejezni végrendelet tételére vonatkozó akaratát.
4. A felperes volt az, aki a közjegyzőt az örökhagyóhoz kihívta és a végrendelet elkészítésénél oly mértékben működött közre, ami a javára szóló juttatást a Ptk. 632. § (1) bekezdése értelmében érvénytelenné teszi.
5. Az örökhagyó végrendeletének okiratba foglalása során az eljáró közjegyző megsértette a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvényt, (továbbiakban: Ktv.) a 120-132. §-okban meghatározott jogszabályi rendelkezéseket:
  - a) az ügyleti tanúk nem tudták, hogy kinek a végrendeleténél működnek közre;
  - b) a tanúk a közjegyzői okirat elkészítésének teljes ideje alatt nem voltak jelen.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy néhai B.H.Jné örökhagyónak B.-en kelt 1999. augusztus 13. napján kelt, dr. V.R.né dr. K.I. közjegyző által, közjegyzői okiratba foglalt közvégrendelete érvényes. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 300.000 forint perköltséget, valamint térítsen meg az államnak 360.000 forint le nem rótt eljárási illetéket.

Az ítélet indokolása szerint az öröklési szerződés megszüntetésére irányuló perben a másodfokú bíróság által hozott végzés indokolása szerint az örökhagyó végrendeleti örököse jogutódi minőségét alakilag és tartalmilag érvényes végrendelettel valószínűsítheti, amely azonban a perben nem teljesült, mivel az alperes a végrendelet érvényességét vitatta. Erre figyelemmel a felperes nincs elzárva attól, hogy a végrendelet érvényessége iránt külön pert indítson és ennek eredményeként jogutódként kérhesse a per folytatását. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megítélése szerint a jelen perben a közvégrendelet érvényességének tárgyában a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123. §-ában meghatározott feltételei fennállnak.

A felperes keresete, továbbá az alperes ellenkérelme folytán a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a per tárgyát képező végrendelet alakilag és tartalmilag megfelel-e a Ptk. közvégrendeletre, illetőleg a végrendeletekre vonatkozó közös rendelkezéseinek, továbbá a közjegyzői okirat a Ktv. vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően jött-e létre.

Az örökhagyó a perben bizonyítottan fennálló látásromlása, továbbá olvasásra, valamint neve aláírására képtelen állapota miatt végrendeletet érvényesen a Ptk. 624. § (3) bekezdése és a 625. §-a szerint csak közvégrendelet formájában alkothatott.

A keresettel szemben a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az alperest terhelte az ellenkérelmében megjelölt érvénytelenségi okok fennállásának bizonyítása. A perben kihallgatott tanúk vallomásából kitűnően az örökhagyó előrehaladott, idős kora ellenére, szellemileg friss, tájékozott volt, nála szellemi állapotának romlására, leépülésére utaló jelek nem jelentkeztek. A közjegyző, valamint az ügyleti tanúk, - akik korábban is ismerték az örökhagyót - úgy nyilatkoztak, hogy a végrendelkezéskor az örökhagyó beszámítható volt. Az örökhagyó cselekvőképességének fennállását erősítette meg háziorvosa, valamint rokona, F.I. vallomása is. A perben a kihallgatott tanúk közül egyedül az alperes édesanyja nyilatkozott arról, hogy az örökhagyó szellemi állapota megromlott, nem volt teljesen beszámítható. Vallomásával kapcsolatban utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy ténylegesen az alperes helyett a tanú gondoskodott az örökhagyóról. A végrendelkezés idején a tanú és az alperes az örökhagyót nem látták, vele nem találkoztak, így akkori állapotára vonatkozóan nyilvánvalóan ismeretük sem volt. Miután az alperes az orvosszakértői bizonyítás iránti indítványát visszavonta, az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy az örökhagyó a közvégrendelet megalkotásakor cselekvőképes volt.

Érvénytelenségi okként hivatkozott az alperes a felperes közreműködésére is. A közjegyző vallomása szerint az örökhagyó a vele való előzetes megbeszélés alkalmával nyilvánította ki végakarátát, ami ennek megfelelően került közokiratba foglalásra. Az alperes állításával szemben a tanúk bizonyították, miszerint a felperes azon túl, hogy az örökhagyó kérésére közjegyzőt keresett, a végrendelet elkészítésében, annak érvénytelenségét eredményező módon nem működött közre,

így a Ptk. 632. § (1) bekezdése szerinti érvénytelenségi ok fennállása sem volt megállapítható.

További érvénytelenségi okként az alperes arra is hivatkozott, hogy az örökhagyó a vele kötött öröklési szerződéssel lekötött vagyonáról érvényesen nem rendelkezhetett, ezáltal a közokiratba foglalt végrendelet a Ptk. 657. § (1) bekezdésébe ütközik. A Ptk. 657. § (1) bekezdése jogszabályi tilalmat fogalmaz meg az öröklési szerződéssel lekötött vagyontárgy tekintetében, ami az örökhagyó további rendelkezési jogát kizárja. Ez alól azonban kivételt jelent az az eset, amikor az örökhagyó az öröklési szerződés felbontása, megszüntetése iránti pert indít és erre figyelemmel végrendelkezik. A kialakult bírói gyakorlat szerint az öröklési szerződés megszüntetése, vagy felbontása iránti perindítás esetén, az örökhagyó lekötött vagyonára érvényes végrendeletet alkothat és az örökhagyó halála miatt félbeszakadt eljárás folytatására, a végrendeleti örökös, mint jogutód jogosult. Erre tekintettel az alperes adott érvénytelenségi okra való hivatkozása sem helytálló.

A bizonyítékok mérlegelése alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a közjegyző az okirat elkészítése során az arra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megtartotta, a végrendelet alakilag és tartalmilag is érvényes közvégrendeletnek minősül. Az alperes állításával szemben P.M. és K.Gy. tanúk vallomásából megállapítható volt, hogy az örökhagyót, már a végrendelkezést megelőzően is ismerték, így tudták, hogy kinek végrendelkezésénél működnek közre, tehát az örökhagyó személyazonosságának tanúsítására alkalmasak voltak. A közjegyző vallomása szerint a végrendelet teljes terjedelmében felolvasásra került a tanúk előtt, amelyet megelőzően a személyi adatokat egyeztetett, lediktálta, a személyi azonosító okmányok alapján. Mindezekre figyelemmel az okirat elkészítése során a közjegyző nem sértette meg a Ktv. 122. §-ában foglalt rendelkezéseket. A közjegyző vallomásából kitűnően a közjegyzői gyakorlat szerint az ügyleti tanúk csak a közjegyzői okirat tényleges létrejötténél vesznek részt. Helytelen a közjegyzői törvényt akként értelmezni, hogy az ügyleti tanúknak már az előzetes adatfelvétel, megbeszélés, az okirat diktálása, leírása alatt is részt kell venniük. Gyakorlatban az ügyleti tanúknak kizárólag az okirat tartalma megbeszélésénél, felolvasásánál, aláírásánál, azaz az okirat tényleges létrejötténél kell jelen lenniük, ami a jelen esetben megtörtént. Ezt támasztotta alá a közjegyző és az ügyleti tanúk által aláírt közjegyzői okirat, az örökhagyó végrendeletének írásba foglalt tartalma is. A közjegyző tehát az okirat elkészítésére előírt Ktv. 126. § (3) bekezdésének rendelkezéseit is megtartotta. Az ügyleti tanúk egyezően nyilatkoztak arra vonatkozóan, hogy a közjegyzői okirat elkészítésénél jelen voltak, a végrendeletet a közjegyző teljes terjedelmében előttük felolvasta, azt az örökhagyó jóváhagyólag megerősítette és ezt követően került sor annak aláírására. Mindezekre tekintettel az örökhagyó végrendelete mindenben megfelel a Ktv. közokiratra vonatkozó rendelkezéseinek.

Miután az alperes pereszes lett, a bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése alapján kötelezte a perköltség, valamint a le nem rótt illeték megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte, hogy az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a keresetet utasítsa el és a felperest kötelezze az első- és másodfokú perköltség viselésére. Az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás körében kifogásolta, hogy az nem tartalmazza a felek személyes előadását, ezekről az elsőfokú bíróság nem tett említést. Az ítélet második oldalán helytelen a per tárgyát képező végrendelet 1990. augusztus 13-i időpontja, az helyesen 1999. augusztus 13. Az örökhagyó és az alperes között létrejött közjegyzői okiratba foglalt öröklési szerződésben a közjegyző rögzítette, hogy az örökhagyó világtalan, ami a magyar nyelv általános szabályai szerint azt jelenti, hogy a polgári jog értelmében vaknak minősül. Az elsőfokú bíróság ismeretlen okból a tényállás körében ezt nem tüntette fel. Dr. V.R.né dr.K.I. a per tárgyát képező végrendeletben rögzítette, hogy az örökhagyó látásromlása miatt csaknem teljesen vak, olvasásra, írásra, neve aláírására is képtelen. Az ítéleti tényállás ezen közokiratban rögzített tényt sem tünteti fel. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása kiegészítendő a tekintetben, hogy az örökhagyó az öröklési szerződés és a végrendelet létrejöttékor is vak volt. Az elsőfokú bíróság az ítélet 8. oldalán meg nem nevezett tanúk vallomására hivatkozva azt állapította meg, hogy az örökhagyó teljes vaksága nem, csak nagyfokú látásromlása nyert bizonyítást. Ez a megállapítás egyrészt iratellenes, mert két egymástól függetlenül készült közokirat tartalmaz ezzel ellentétes megállapítást, másrészt olyan tanúk sem voltak, akik említést tettek volna a néhai nagyfokú látásromlásáról.

Ítéletében az elsőfokú bíróság felsorolta az alkalmazásra kerülő anyagi jogszabályokat, amelyek mellett az alperes szükségesnek tartja felsorolni a Pp. azon rendelkezéseit is, amelyek fontosak a folyamatban lévő peres eljárásban (Pp. 3. §, 163. §, 164. §, 195. §, 206. § és 221. §).

Maradéktalanul eleget tett az elsőfokú bíróság a felek bizonyítási indítványában foglaltaknak, az idézni kért tanúkat meghallgatta és valamennyi iratot beszerzett. Az alperes megítélése szerint kifogásolható módon járt el azonban akkor, amikor dr. V.R.né dr. K.I., K.Gy. és P.M. tanúkat három alkalommal is meghallgatta. A három legfontosabb tanú első meghallgatását követően terjesztette elő az alperes 2006. október 24-én a „kereseti ellenkérelem” elnevezésű iratát, amelyben részletesen rámutatott arra, hogy a Ptk. 17. § (2) és (3) bekezdése alapján az örökhagyó egészségi állapota továbbá a közjegyzői eljárás szabálytalansága miatt tartja érvénytelennek a végrendeletet. Kizárólag a közjegyző eljárása miatti kifogásait kívánja részletesen indokolni, mert az örökhagyó orvosi iratai sajnálatos módon nem kerültek elő, ezért nem lehetett igazságügyi szakértőt az eljárásba bevonni.

K.Gy. 13. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomása alapján egyetlen dolog biztosan megállapítható, hogy az ügyleti tanúk kizárólag a végrendelet felolvasásakor voltak jelen. A közjegyző tehát nem a Ktv. 126. § (3) bekezdése szerint járt el, mert az ügyleti tanúk nem voltak jelen az okirat készítésének teljes ideje alatt. M.né P.M. az örökhagyót B. néniként emlegette (19. sorsz. jkv., 5. oldal).

Ebből egyértelműen megállapítható, hogy az egyik tanú az örökhagyó nevét nem ismerte pontosan, ez annál is inkább fontos, mert a tanú későbbi nyilatkozatából kitűnően a közjegyző kérdésére azt válaszolta, hogy ismeri az örökhagyót. Mindezek mellett a tanú a másik ügyleti tanúval egyezően nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy kizárólag a végrendelet felolvasásánál volt jelen, azt megelőzően nem vett részt a közjegyzői eljárásban.

A Ktv. 131. § (1) bekezdése szerint nem tekinthető közokiratnak az az okirat, amelyet a közjegyző a Ktv. 120-129. §-aiban foglaltak megsértésével, vagy elmulasztásával készített. A közjegyző kétséget kizáróan megsértette a Ktv. ügyleti tanúkra vonatkozó szabályait, amikor az ügyleti tanúk nem tudták, hogy kinek a végrendeleténél működnek közre, valamint nem vettek részt a közjegyzői okirat készítésének teljes ideje alatt az eljárásban. A Ptk. 624. § (3) bekezdése értelmében a vak, az írástudatlan, továbbá az, aki olvasásra, vagy nevének aláírására képtelen állapotban van, írásbeli magánvégrendeletet nem tehet. A Ptk. 626. §-a szerint a közvégrendelet alaki érvényességére a közjegyzői okiratok érvényességét szabályozó rendelkezések irányadók, ez a jogszabály a Ktv. Miután a közjegyző nem a Ktv. rendelkezéseinek megfelelően készítette el a végrendeletet, az nem tekinthető közokiratnak, ezáltal a vak örökhagyó végrendelete a Ptk. 624. § (3) bekezdése alapján érvénytelen.

Hivatkozott továbbá az alperes arra, hogy az előzőekben említett további érvénytelenségi okot megalapozó beadványának kézhezvételét követően a felperes indítványozta a közjegyző és az ügyleti tanúk ismételt meghallgatását, amit ő, mint szükségtelent, elutasítani kért. A felperes az adott indítványát kizárólag azért terjesztette elő, mert a három tanú vallomása kizárta a végrendelet érvényességének megállapíthatóságát. Mivel az elsőfokú bíróság a tanúkat ismételten megidézte, ezzel lehetőséget biztosított számukra, hogy korábbi vallomásukat megváltoztassák és a felperes számára elfogadható előadást tegyenek. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság eljárása indokolatlan és kifogásolható, mert olyan körülmény nem merült fel, ami a Pp. szerint indokoltá tette volna a tanúk ismételt meghallgatását. Az eljárás sajátosságai ezzel még nem merültek ki, mert a három tanú a 2007. április 17. napján tartott tárgyaláson sem tudott a felperesnek megfelelő tartalmú vallomást előadni. A közjegyző és az ügyleti tanúk egymásnak teljesen ellentmondó nyilatkozatot tettek. A peres felek ítélet meghozatalát várták, ehelyett azonban az elsőfokú bíróság a 2007. július 17. napján kelt végzésével a már kétszer meghallgatott közjegyző és ügyleti tanúkat ismételten megidézte. A 2007. szeptember 17. napján tartott tárgyaláson közölte az eljáró bíró a felekkel, hogy a 2007. április 17. napján tartott tárgyalás hangfelvétele megsemmisült, ezért kell a tanúkat ismételten meghallgatni és elrendelte az jegyzőkönyv rekonstruálását. Eljárása kifogásolható, mert kérdéses, hogy az április 17-i tárgyalás jegyzőkönyvének hangszalagjáról miért csak július közepén derült ki, hogy az megsemmisült és miért kellett várni három hónapot az újabb tárgyalás kitűzésével. Az elsőfokú bíróság elérte, amit a felperes kívánt, a két ügyleti tanú szeptember 17-én már azt nyilatkozta, hogy nem emlékeznek a történetekre pontosan, de minden úgy volt, hogy a közjegyző előadta. Nem volt meglepő, hogy a

közjegyző más tartalmú vallomást tett, mint első, illetve második meghallgatásakor, vallomásából kitűnően az ügyleti tanúk most már részt vettek a végrendelet tartalmának megbeszélésén is. Ugyanakkor olyan tartalmú nyilatkozatot is tett, mely szerint a vak örökhagyó végrendelkezésénél nem kell az ügyleti tanúknak folyamatosan jelen lennie. Az elsőfokú bíróság meg sem kísérelte feloldani a tanú 2006. évben és 2007. évben tett vallomásai között mutatkozó alapvető ellentmondásokat, holott magyarázatot kellett volna kapnia a vallomások és a közjegyzői gyakorlat változásának okairól.

Az elsőfokú bíróság a felperes végrendelet létrehozásával kapcsolatos közreműködésére vonatkozó alperesi előadást különösebb indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta. Ezzel összefüggésben az alperes kiemelte, hogy a per eddigi adataiból kitűnően a felperes személyesen közreműködött abban, hogy a végrendelet létrejöjjön; egyrészt megkereste jelenlegi jogi képviselőjét, majd felkutatta és kihívta a később eljáró közjegyzőt az örökhagyó lakására. A végakarátát kifejezni nem tudó örökhagyó helyett a felperes volt az, aki tevékenységével meghatározta a végrendelet tartalmát. Ugyanannak az egyháznak a tagja, amelynek a néhai volt, ezért is tudta érvényesíteni megfelelően akaratát az öröklési szerződés megtámadásakor, valamint a végrendelet elkészítésekor. Hangsúlyozza, hogy az örökhagyó a végrendelet tételekor 97. évében járt. A rendkívül magas kor önmagában is befolyásolhatóvá teszi az embert, ehhez járult a teljes vaksága. A kiszolgáltatott örökhagyó, még ha cselekvőképes is lett volna a végrendelet megalkotására, akkor sem tudta volna kifejezni akaratát halála esetére. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat nem a Pp. 206. §-ában foglaltak alapján mérlegelte, indokolás nélkül rekesztette ki a bizonyítékok sorából a három közokiratban tett megállapítást, mely szerint az örökhagyó vak volt. Mindezek mellett meg nem nevezett tanúk vallomására alapította azt a megalapozatlan megállapítását, miszerint a néhai nem volt vak. Az indokolásból kimaradt, hogy az elsőfokú bíróság a közjegyző és az ügyleti tanúk egymásnak ellentmondó vallomásaiból miért a felperes keresetét alátámasztó előadást és miért nem annak ellenkezőjét fogadta el ítélezése alapjául.

A Pp. 221. § -a szerint az ítéletben meg kell említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett. Az elsőfokú ítélet indokolásából ez a rész teljesen hiányzik, tehát az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, helytálló továbbá érdemi döntése, valamint annak jogszabályi indokolása is. A tényállást mérlegeléssel állapította meg és felsorolta azokat a tényeket, adatokat, bizonyítékokat, amelyeket elfogadott és indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. Az alperes lényegében az elsőfokú bíróság mérlegelését támadja. Valótlan állítása, mely szerint az örökhagyó akaratát nem tudta kifejezni, ennek igazolására bizonyíték nem merült fel. Ezzel szemben valamennyi érdektelen tanú állította, hogy az örökhagyó idős kora ellenére szellemileg teljesen friss volt. Az alperes

fellebbezésében olyan új tény, körülményt nem hozott fel, amelyet az elsőfokú bíróság ne bírált el, ezáltal a fellebbezés teljes egészében megalapozatlan.

A fellebbezés részben alapos.

Tartalmából következtetve az alperes valamennyi érvénytelenségi ok tekintetében támadta az elsőfokú bíróság döntését, konkrét kifogásokat azonban a tényállásra vonatkozóan, valamint a negyedik és ötödik érvénytelenségi okkal kapcsolatban terjesztett elő.

A Pp. rendelkezései szerint a jogvita tárgyában a per eldöntéséhez szükséges tények alapján kell érdemi döntést hozni, a bíróság a tényállást a felek előadása, valamint a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok együttes mérlegelésével állapítja meg, amelyet az ítélet indokolásában röviden elő kell adni (Pp. 163. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés). Mindezekből következően az ítéletben megállapított tényállásnak tartalmaznia kell a döntés alapjául szolgáló releváns tényeket. A perbeli esetben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, mert az, az érdemi döntés szempontjából jelentős tények és körülmények vonatkozásában ténymegállapítást nem tartalmaz.

Egyik ilyen jelentős tény az örökhagyó látására vonatkozó megállapítás. Az elsőfokú bíróság a tényállás körében erre vonatkozóan megállapítást nem tett, ítélete indokolásában csupán egyetlen mondatban utalt arra, hogy a tanúk vallomása alapján az örökhagyó „teljes vaksága” nem, csak nagyfokú látásromlása nyert bizonyítást (8. oldal). Ebből azonban nem állapítható meg, hogy annak a jogvita elbírálásánál milyen jelentőséget tulajdonított, befolyásolta-e az érdemi döntést, valamint az adott megállapítás mely tanúk vallomásán alapul. Erre figyelemmel az ítéletábra a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy az örökhagyó 1999. augusztus 13. napján nem látott, vaknak minősült. E megállapítást megalapozó bizonyítékok köréből elsődlegesen a felperes személyes meghallgatása során előadottakat emeli ki. A felperes közvetlen tapasztalata alapján előadta, hogy az örökhagyó nem látott, világtalan volt, ezért az általa megkeresett ügyvéd a végrendelet elkészítését nem vállalta, hanem közjegyző közreműködését tanácsolta. Ebből következően a felperes az örökhagyó vakságára vonatkozóan ténylegesen az alperessel egyező előadást tett. Mindezek mellett az örökhagyó és az alperes között létrejött öröklési szerződés és annak módosítása, közokiratba foglalása során az eljáró közjegyző rögzítette, hogy az örökhagyó világtalan. A végrendeletet készítő közjegyző tanúvallomása szerint általában nem vállalkozik végrendelet készítésére, csak abban az esetben, ha közreműködése jogszabályi rendelkezések szerint kötelező. Ilyen volt a perbeli eset is, mert az örökhagyó „vak volt”.

További hiányosság, hogy a tényállás nem tartalmazza az okirat készítésének folyamatára vonatkozó tényeket, körülményeket. E tekintetben a tényállás kiegészítését, az ítéletábrának az ötödik érvénytelenségi okkal kapcsolatos indokolása tartalmazza.

A tényállással kapcsolatban alaptalan az a kifogás, hogy nem tartalmazza a felek személyes előadását. Ezt az ítéletnek nem kell tartalmaznia, mert a tényállásban a bíróságnak a felek nyilatkozata, valamint a perben felmerült bizonyítékok mérlegelésével a döntés alapjául szolgáló tényeket kell megállapítania. Helytálló ugyanakkor az, hogy az ítélet második oldal harmadik mondatában téves a végrendelet keltének éve (1990), ami nyilvánvalóan csak elírás, ezért azt az ítélet 1999. évre módosítja. A Pp. 221. §-a határozza meg, hogy az ítélet indokolásának mit kell tartalmaznia. Ebből kitűnően az ítéletben nem kell feltüntetni valamennyi alkalmazott eljárási szabályt, ezért a fellebbezés ezzel kapcsolatos kifogása alaptalan, a hivatkozott eljárásjogi szabályok tételes felsorolása szükségtelen.

Az első négy érvénytelenségi ok tekintetében az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat helyesen mérlegelve jutott arra a következtetésre, hogy azok fennállása nem bizonyított, illetve a hivatkozott ok érvénytelenséget nem eredményez, az ítélet ezekkel kapcsolatos indokolása megalapozott.

A felperes közreműködésére alapított érvénytelenségi ok tekintetében a fellebbezési érvelés nem megalapozott. Az ítélezési gyakorlat szerint közreműködőnek azt kell tekinteni, aki a végrendelet elkészítésében tevékenyen olyan mértékben vesz részt, hogy a végrendelet tartalma tekintetében meghatározó szerepe van. A végrendeletkészítés feltételeinek biztosítása, ügyvéd vagy közjegyző felkérése, önmagában nem tekinthető közreműködésnek. Az alperes csupán állította, hogy a végakarátát kifejezni nem tudó örökhagyó helyett a felperes volt az, aki meghatározta a végrendelet tartalmát, ezt azonban nem bizonyította, a közjegyző tanúvallomása ezt kifejezetten cáfolta.

Az alperes az ötödik érvénytelenségi ok körében a Ktv. 122. § rendelkezéseit tévesen értelmezve hivatkozott arra, hogy a végrendeleti tanúk az örökhagyót nem ismerték, nem tudták, hogy kinek a végintézkedésénél működnek közre, ezáltal a végrendelet nem felel meg a közokirat követelményeinek. Hasonló értelmezési problémára lehet következtetni az elsőfokú bíróság részéről is, mert indokolásából kitűnően állást foglalt abban, hogy a végrendeleti tanúk az örökhagyó személyazonosságának tanúsítására alkalmasak voltak, ezért a közjegyző a végrendelet elkészítése során a Ktv. 122. §-ában foglaltak szerint járt el. Ezzel összefüggésben kiemeli az ítélet 122. §-a, hogy az azonossági és ügyleti tanúk szerepe különböző. A Ktv. 122. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy ha a közjegyző a felet személyesen nem ismeri, hogyan köteles személyazonosságáról, valamint szükség esetén személyi adatairól meggyőződni. A Ktv. 122. § (1) bekezdés b) pontja akkor kerülhet alkalmazásra, ha a fél személyazonosságát, vagy személyi adatait az a) pont szerinti hivatalos igazolvánnyal nem tudja igazolni. Ebben az esetben személyazonosságát, vagy személyi adatait két azonossági tanú igazolja, ebből következően az azonossági tanúknak a felet személyesen kell ismerniük, mert ennek alapján alkalmasak a személyazonosság tanúsítására. Az adott esetben azonban a végrendelet elkészítésénél azonossági tanúk közreműködésére nem volt szükség, mert rendelkezésre állt az örökhagyó személyi igazolványa, amelyből a

Ktv. 122. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján a közjegyző meggyőződhetett személyazonosságáról, valamint személyi adatairól.

A perbeli esetben az örökhagyó végintézkedésének közokiratba foglalásához, vakságára tekintettel a Ktv. 124. § c) pontja szerint ügyleti tanúk közreműködése volt szükséges. A Ktv. olyan rendelkezést nem tartalmaz, mely szerint az ügyleti tanúknak a felet, illetve az örökhagyót előzetesen ismernie kell. Erre figyelemmel előzetes ismeretség hiánya mint érvénytelenségi ok, alaptalan.

Helytálló a fellebbezés a Ktv. 126. § (3) bekezdésére alapított érvénytelenségi ok tekintetében. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság nem megfelelően értelmezte az adott törvényi rendelkezést, valamint a végintézkedés okiratba foglalásával kapcsolatban a bizonyítékok mérlegelése nem okszerű. Az ügyleti tanúk általában a közjegyzői okirat felolvasásánál és aláírásánál vannak jelen, a fél azonban kérheti, hogy csak a közjegyzői okirat aláírásánál legyenek jelen (Ktv. 126. § (1) és (2) bekezdése). A Ktv. 126. § (3) bekezdése ettől eltérően úgy rendelkezik, hogy ha a fél vak, az ügyleti tanúk jelenléte, a közjegyzői okirat készítésének teljes ideje alatt kötelező.

Mindezekre tekintettel az adott érvénytelenségi ok elbírálása szempontjából meghatározó jelentőségű annak eldöntése, hogy mely cselekmények tartoznak az okirat készítésének körébe. A Ktv. közjegyző kötelezettségére vonatkozó általános rendelkezései (120. § (1) bekezdése, 126. § (1) és (2) bekezdései) alapján megállapítható, hogy a közjegyzői okirat elkészítése egy folyamat, amelynek csupán egy része az írásba foglalás, az okirat felolvasása, és aláírása.

A Pp. 195. § (1) bekezdése szerint a közjegyzői okirat, mint közokirat teljesen bizonyítja az okiratba foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját. A végrendelet az örökhagyó egyoldalú ügyleti nyilatkozata, amellyel vagyonáról halála esetére rendelkezik. Közvégrendelet esetén a Ktv. 133. § (1) bekezdése értelmében a közjegyzőnek az örökhagyó előtt személyesen kijelentett végakarát kell közjegyzői okiratba foglalnia. Erre tekintettel az örökhagyó végakarátának közjegyző előtti kinyilvánítása az okirat teljes elkészítési folyamatának szerves része. Ha az örökhagyó vak, a Ktv. 126. § (3) bekezdése az ügyleti tanúk jelenléte a közjegyzői okirat készítésének teljes ideje alatt kötelező. E garanciális jellegű rendelkezés nyilvánvaló célja, hogy a fogyatékkal élő személy közjegyző előtt előadott nyilatkozatát és annak megfelelő okiratba foglalását az ügyleti tanúk is tanúsítsák. Ebből következően az ügyleti tanúknak az örökhagyó végintézkedésének közjegyző előtti szóbeli kinyilvánításakor is jelen kell lenniük.

Az 1999. augusztus 13. napján készített közjegyzői okirat tartalma szerint az ügyleti tanúk az okirat készítésének teljes folyamatában részt vettek. Ezzel szemben az alperes állította, hogy a közokirat készítésének teljes ideje alatt az ügyleti tanúk nem voltak jelen, amellyel kapcsolatos tények bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint őt terhelte. Az elsőfokú bíróság a közokirat készítésének körülményeire vonatkozóan tényállást nem állapított meg, ezt megalapozó konkrét tények megjelölése nélkül, általánosságban nyilvánított véleményt arról, hogy az örökhagyó

végintézkedésének közokiratba foglalásakor a közjegyző a Ktv. rendelkezéseinek megfelelően járt el.

Megalapozott továbbá az alperes a kifogása, hogy az ítélet indokolása nem tartalmazza a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket sem. Mindezekre tekintettel az ítéltábla a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján az ítéleti tényállást a következőkkel egészíti ki:

A közokiratot készítő közjegyzőt előzetesen a felperes kereste meg az örökhagyó végrendeletének elkészítése érdekében. A közjegyző 1999. augusztus 13. napját megelőzően ismeretlen időpontban az örökhagyót lakásán kereste fel a végrendelet tartalmának megbeszélése érdekében. Az ezzel kapcsolatos megbeszélés során az örökhagyó előadta végakarátát, annak indokát, valamint azokat a további adatokat, amelyeket végrendeletében rögzíteni kívánt. Mindezekről a közjegyző jegyzeteket készített, amelynek megfelelően utóbb a közokirat írásba foglalt tervezetét elkészítette. Eredetileg arról volt szó, hogy a végrendelet aláírására az örökhagyó lakásában kerül sor. Utóbb azonban a közjegyzőt arról értesítették, hogy az okirat készítésére az irodájában kerül sor, ahová az örökhagyót beviszik. Ilyen előzmények után 1999. augusztus 13. napján az egyik ügyleti tanú K.Gy. gépkocsijával vitte el a közjegyző irodájába az örökhagyót, a felperest, a felperes barátnőjét H.M.-t, valamint a másik ügyleti tanút M.né P.M.-t. A közjegyzőhöz először az örökhagyó egyedül ment be, majd ezt követően a „többieket” is beszólították. A közjegyző, az örökhagyó, az ügyleti tanúk, valamint a felperes jelenlétében az általa előzetesen írásba foglalt okiratot felolvasta, majd az a jelenlévők előtt aláírásra került.

Az ítéltábla a bizonyítékok mérlegelésénél figyelembe vette, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során az okiratot készítő közjegyzőt és ügyleti tanúkat háromszor hallgatta ki. Az alperes fellebbezésében kifogásolta a tanúk ismételt meghallgatását, valamint a 2007. április 17. napján tartott tárgyalás jegyzőkönyvének rekonstruálásával kapcsolatos körülményeket. Alapítván az érvelése, hogy a tanúk ismételt meghallgatása indokolatlan volt. Az alperes a tanúk első kihallgatását követően terjesztett elő további érvénytelenségi okokat, a felperes erre figyelemmel indítványozta a tanúk ismételt idézését. Az újabb érvénytelenségi okok megjelölésére tekintettel, azok elbírálása további tények felderítését igényelte, ezért a tanúk ismételt meghallgatásának elrendelése nem volt indokolatlan. A tanúk második meghallgatását rögzítő jegyzőkönyv rekonstruálására vonatkozó kifogás viszont alapos, mert az, ténylegesen nem történt meg. A rekonstruálás a tárgyalással kapcsolatos tények (az idézetek és jelenlévők számbavétele), a tárgyaláson fogantatosított bizonyítás (pl. a tanúk vallomása), a felek nyilatkozatának, valamint a bíróság tárgyalással kapcsolatos intézkedésének a Pp. 116. és 117. §-ok szerinti ismételt rögzítése. Az elsőfokú bíróság a 2007. április 17-i tárgyalás jegyzőkönyvének rekonstruálását rendelte el, erre azonban ténylegesen nem került sor, a rekonstruált jegyzőkönyv az iratok között nem lelhető fel. A 2007. szeptember 17-i tárgyalási jegyzőkönyv az előző tárgyalás rekonstruált jegyzőkönyvének nem tekinthető, mert az, az adott időpontban megtartott

tárgyalásra vonatkozó adatokat és a tanúk részéről az e tárgyaláson előadott újabb vallomásukat rögzíti. Ebből a 2007. április 17-i tárgyalással kapcsolatos tények, a meghallgatott tanúk tárgyaláson tett vallomásának tartalma, valamint a bíróság további eljárásra vonatkozó intézkedése sem állapítható meg.

A közjegyzői okirat elkészítésének folyamatára vonatkozó tényállást az ítéltábla a felperes személyes előadása, az ügyleti tanúk, valamint az okiratot készítő közjegyző első meghallgatása során tett vallomása alapján állapította meg. A felperes, valamint az ügyleti tanúk, emlékezetük alapján számoltak be az okiratkészítéssel kapcsolatos körülményekről. A közjegyző az aláírás napján történt konkrét eseményekre nem emlékezett, vallomásában az okiratszerkesztés során kialakított gyakorlatát ismertette, hivatkozva arra, hogy a perbeli esetben is annak megfelelően járt el. Első meghallgatása során tett vallomása alapján megállapítható, hogy kialakított gyakorlata szerint az ügyféllel előzetesen konzultál, amelyről általában jegyzeteket készít, majd ennek alapján készíti el az okirat tervezetét. Ezután a tervezetet kizárólag az ügyletben érdekelt féllel egyezteteti, majd ezt követően az ügyleti tanúk jelenlétében kerül sor az okirat felolvasására, és a fél egyetértése esetén annak aláírására. Ez az adott esetben is így történt, amikor a „többiek bejöttek”, az ügyleti tanúk jelenlétében felolvasásra került a végrendelet, majd miután azzal az örökhagyó egyetértett, az okiratot aláírták. Újabb vallomása ettől részben eltért, nyilatkozata szerint az ügyféllel a tervezet az ügyleti tanúk jelenlétében kerül „átbeszélésre”. Az ítéltábla a közjegyző első vallomását vette figyelembe, mert újabb vallomása igen lényeges körülmény tekintetében ellentétben állt a felperes személyes előadásával, valamint az ügyleti tanúk vallomásával.

Megalapozatlan az elsőfokú bíróság érvelése, mely szerint az ügyleti tanúk az események részleteire az időmúlás folytán pontosan nem emlékeztek, „elfogadták”, hogy az okirat elkészítése a közjegyző gyakorlata és vallomása szerint történt. Valószínűsíthető, hogy ezt az elsőfokú bíróság az ügyleti tanúk közjegyzővel való szembesítése során tett nyilatkozatára alapította. Ezzel összefüggésben kiemeli az ítéltábla, hogy a 2007. szeptember 17-i tárgyaláson az ügyleti tanúk, harmadik meghallgatásuk során az előző tárgyaláson tett (második) vallomásukat fenntartották, majd előadták, hogy a közjegyzőhöz először az örökhagyó ment be, ezt követően jelenlétükben kizárólag az okirat felolvasására és aláírására került sor. Nyilatkozatuk szerint a 2007. április 17-i tárgyaláson is ehhez hasonlóan vallottak.

A tanúk szembesítése a Pp. 173. § (4) bekezdésében foglaltak alapján akkor szükséges, ha vallomásuk ugyanazon tény, vagy körülmény tekintetében ellentétes, amelynek célja az ellentét tisztázása. A perbeli esetben az ügyleti tanúk, valamint a közjegyző vallomása között mutatkozó ellentmondás csupán látszólagos, ezért a tanúk szembesítése indokolatlan volt. Az ügyleti tanúk jegyzőkönyvekben rögzített vallomásai alapján megállapítható, többszöri meghallgatásuk során közvetlen tapasztalatuk és emlékezetük alapján határozottan és következetesen vallották, hogy a közokirat elkészítésének folyamatában milyen eseménynél voltak jelen. Ezzel szemben a közjegyző az okiratkészítés 1999. augusztus 13-i körülményeire egyáltalán nem emlékezett, vallomásában csupán az általa állandóan követett

gyakorlatáról számolt be, arra hivatkozással, hogy az adott esetben is ennek megfelelően járt el. Mindezekre tekintettel a tanúk vallomása ténylegesen nem volt ellentétes, csupán az ügyleti tanúk vallomása egyes körülmények tekintetében nem felelt meg a közjegyző által ismertetett gyakorlatnak.

A közjegyző vallomásával kapcsolatban az ítélet tábla kiemeli, hogy az nem volt következetes, meghallgatásai során az általa kialakított és követett gyakorlat tekintetében részben ellentétesen nyilatkozott. Mindezek mellett több körülmény vonatkozásában a perbeli adatok kétségessé teszik, hogy a konkrét esetben az általa hivatkozott gyakorlatnak megfelelően járt el. Első meghallgatása során tett vallomása szerint a végrendelet felolvasásakor és aláírásakor csak az ügyfél és az ügyleti tanúk vannak jelen. A 2007. szeptember 17-i jegyzőkönyvbe foglalt vallomásából kitűnően gyakorlatától soha nem tér el, ezért kizárt, hogy a felperes az okirat felolvasásakor és aláírásakor jelen volt. Ezzel szemben a felperes, valamint az ügyleti tanúk egyezően nyilatkoztak arra vonatkozóan, hogy az okirat felolvasásakor, valamint aláírásakor a felperes is jelen volt. Utóbb a közjegyző a perbeli adatokra tekintettel „elképzelhetőnek tartotta”, hogy hozzá először az örökagyót kísérték be, ezáltal vele rövid ideig egyedül volt.

Az ítélet tábla az ügyleti tanúknak a közjegyzővel való szembesítését követően tett vallomását a tényállás megállapításánál figyelmen kívül hagyta. A tanúvallomás bizonyítási eszköz, a tanúk feladata, hogy az általuk tapasztalt tényekről, körülményekről a bíróság előtt nyilatkozzanak, a vallomások értékelésére, minősítésére a bíróság jogosult. A 2007. szeptember 17-i tárgyalási jegyzőkönyvből kitűnően a közjegyző a P.M.-val való szembesítése során a tanú vallomásával kapcsolatban erős kritikai megjegyzéseket tett, kétségbe vonta állítását tekintetben, hogy a felperes az okirat felolvasásánál és aláírásánál jelen volt, mert gyakorlata szerint ennek során végrendeleti örökös részvétele kizárt. A K.Gy.-vel való szembesítés során - annak ellenére, hogy vallomása szerint az okirat elkészítésének konkrét eseményeire nem emlékezett -, jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata szerint konkrét tényként állította, hogy ügyleti tanúk jelenlétében kérdezett rá az örökagyó akaratára, előttük került sor az okirat tartalmának „átbeszélésére”. Az ügyleti tanúk három meghallgatásuk során, a lényeges körülmények tekintetében határozottan és következetesen egyező nyilatkozatot tettek, a közjegyzővel való szembesítésük során emlékezetük helyessége tekintetében bizonytalanodtak el. Az ismertetett körülmények alapján az ítélet tábla megítélése szerint ezt az elbizonytalanodást az indokolatlan szembesítés, ennek során a közjegyzőnek a vallomásuk valóságát, emlékezetük helyességét kétségbe vonó kritikus nyilatkozata, valamint látszólag határozott emlékezetén alapuló tényállítások okozta. Ennek ellenére az ügyleti tanúk az elsőfokú bíróság szóhasználatával szemben a közjegyző körülményekkel kapcsolatos állítását nem fogadták el, bizonytalanságuk folytán csupán azt juttatták kifejezésre, hogy azok, a közjegyző által előadott módon is történhetek.

A kiegészített tényállás alapján megállapítható, hogy az örökagyó végrendelete a Ktv. 126. § (3) bekezdésének megsértésével készült, az ügyleti tanúk az okirat készítésének teljes ideje alatt nem voltak jelen. Erre figyelemmel az okirat a Ktv.

131. § (1) bekezdésében foglaltak szerint nem tekinthető közokiratnak, az írásbeli magánvégrendeletnek minősül. A Ptk. 624. § (3) bekezdésének rendelkezése szerint vak személy írásbeli magánvégrendeletet nem tehet, ezért az örökhagyó 1999. augusztus 13. napján kelt végrendelete érvénytelen. Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Pervesztessége folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperesnek járó együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére. Ez az alperes képviselétével felmerült, mérlegeléssel megállapított - áfát is tartalmazó - ügyvédi munkadíj. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. § -a szerint az állam viseli.

Budapest, 2008. szeptember 30.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.,  
a tanács elnöke

. Hegedűs Mária s.k.,  
előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.  
bíró

A kiadmány hitelül: